

BREUS

■ Un sondeig preveu el sí de França a l'Euroconstitució

El sí guanyarà a França amb un 60% en el pròxim referèndum sobre la Constitució Europea, segons un sondeig del diari *Le Figaro*, que preveu una participació del 59%. [AFP]

■ La UE insta Cuba a alliberar els presos polítics

El viceministre d'Exteriors de Luxemburg, Nicolas Shmit, va convidar ahir el ministre d'Exteriors cubà, Felipe Pérez, a mantenir un "diàleg constructiu" amb la UE, i va fer una crida a l'alliberament dels presos polítics. [Efe]

■ Comença l'exhumació de cadàvers de l'apartheid

La Fiscalia Nacional de Sud-àfrica va començar ahir el procés d'exhumació dels cadàvers dels activistes antiapartheid, trobats en tombes sense identificar en diferents punts del país. [Efe]

PORTA OBERTA

Imatge presa per Vallmajó l'any 1993 on es veuen centenars de desplaçats per la violència al nord de Ruanda

L'hora de la veritat per a Ruanda i el Congo

JORDI PALOU-LOVERDOS

Les veritats ocultades, com l'aigua, sempre troben el camí... potser lluny en el temps i l'espai, però acaben sortint. Dos catalans i set missioners i cooperants de la resta de l'Estat han perdut violentament la vida en els darrers 10 anys mentre assistien la població local ruandesa i congoleesa, denunciant la violació sistemàtica dels drets humans i sent testimonis incòmodes de crims sistemàtics produïts majoritàriament contra la població hutu de forma silenciosa i en la més pura impunitat.

El conflicte que viuen Ruanda i el Congo des que el Front Patriòtic Ruandès (FPR) va envair amb els seus aliats aquests dos països, respectivament l'any 1990 i 1996, en una estratègia planificada és com un enorme iceberg: hi ha una petita part visible i una gran massa de gel oculta sota l'aigua. La petita part visible s'identifica amb el *genocidi oficial* a Ruanda. La part interessadament ocultada podem sintetitzar-la en tres grans blocs de gel: les circumstàncies de les morts violentes no investigades dels catalans i espanyols en aquest conflicte (atribuïdes de forma immediata i interessada a rebels hutus), les matances sistemàtiques de població civil desarmada a Ruanda i el Congo abans i després del magnicidi que va acabar amb la vida dels dos presidents hutus de Ruanda i Burundi, i, finalment, els interessos econòmics i geoestratègics de multinacionals occidentals i actors locals a la zona est del Congo, on es lluita pel control dels riquís-

sims recursos naturals allí localitzats (or, diamants, *coltan*). Malgrat que les Nacions Unides i moltes ONG internacionals afirmen amb contundència que la impunitat total de què gaudeixen els responsables d'aquests crims contra la humanitat és un dels principals esculls per crear condicions de pau a l'Àfrica Central, encara avui els criminals es passegen lliurement, retenen el poder perseverant en la seva dinàmica criminal i segueixen gaudint dels fruits dels crims de guerra del pillatge a gran escala.

El 22 de febrer d'enguany

Dos catalans i set missioners i cooperants de la resta de l'Estat hi han perdut la vida en els darrers deu anys

hem presentat davant l'Audiència Nacional una querrela criminal després de quasi quatre anys d'investigació intensiva: ens hem reunit amb víctimes sobrevivents, amb famílies de víctimes, amb militars, exministres, periodistes, responsables de serveis secrets, investigadors, membres d'ONGs nacionals i internacionals (moltes d'elles formades per ruandesos i congoleesos a l'exili), missioners, policies, testimonis protegits, polítics, pèrits, activistes... moltes persones s'han decidit que els blocs de gel deliberadament ocultats surtin a la llum, es transformin i es converteixin

en aigua fertilitzadora.

El missioner empordanès Joaquim Vallmajó va donar la vida a Ruanda per estar al costat de la gent i denunciar les injustícies que patien: l'abril del 1994 un comando dels serveis secrets de l'FPR el va segrestar, torturar i van fer desaparèixer el seu cos, tot pel seu coratge i fermesa en la defensa de la vida, la dignitat i la justícia.

Quatre germans maristes espanyols van ser morts violentament per militars de l'FPR l'octubre de 1996 a la zona est de la República Democràtica del Congo un dia després de llançar un SOS internacional a través d'una emissora de ràdio donant el seu testimoni de les matances sistemàtiques, amb armament pesant inclòs, que s'estaven produint als camps de refugiats situats a la part est de la República Democràtica del Congo. Tres cooperants de Metges del Món, entre ells la manresana Flors Sirera, van ser assassinats el 1997 per un comando combinat de la Gendarmeria i de militars de l'FPR, després d'assistir la població local amb posterioritat a una massacre. Un missioner basc, Isidro Uzcudún, va rebre un tret a la boca l'any 2000 per fer costat als desplaçats i refugiats hutus de la seva parròquia. I al costat d'ells centenars de milers de ruandesos i congoleesos han perdut violentament la vida i restaven en l'oblit.

Justícia i conflictes

La justícia, ho sabem, no pot resoldre els conflictes. La justícia i el tractament adequat de la veritat ocultada són condicions indispensables per restablir les relacions harmòniques entre les persones i els pobles. Els familiars dels catalans i espanyols morts, de molts ruandesos i congoleesos ho han entès així, entre d'altres, el premi Nobel de la pau Adolfo Pérez Esquivel, la congressista Cynthia McKinney, els ajuntaments de Figueres, Navata i Manresa, les 47 entitats que componen la Coordinadora d'ONGs Solidàries de les Comarques Gironines i de l'Alt Maresme, els 12 Comitès de l'Àfrica Negra d'Espanya, les principals associacions de víctimes ruandeses a l'exili i l'inspirador d'aquesta acció, Juan Carrero -amb el suport del Fons Mallorquí de Cooperació-, també ho han entès així. Tots confien que aquestes veritats ocultades, com l'aigua, trobaran el seu camí. Tots, representants locals però també Àfrica, Sud-amèrica, Nord-amèrica i Europa subscriuen l'acció i somnien amb una Àfrica Central que es beneficiï dels seus recursos naturals i possibiliti les relacions harmòniques d'uns pobles que anhel·len profundament la pau.

• JORDI PALOU-LOVERDOS. ADVOCAT,

REPRESENTANT LEGAL DE LES VÍCTIMES I DEL FÒRUM INTERNACIONAL PER A LA VERITAT I LA JUSTÍCIA A L'ÀFRICA DELS GRANS LLACS

AQUEST MARÇ A

SERRA
D'OR

Dossier central: Jules Verne, un centenari

Amb articles d'A. Munné-Jordà, Pere Verdaguier, Ramon Pinyol i Torrents, Eulàlia Pérez Vallverdú i Santiago Riera i Tuèbols.

Regions o vegueries. Apunts per a un debat d'organització territorial

Joaquim Coll i Amargós aporta arguments d'història i de política al debat sobre la terminologia que convé adoptar per a designar la nova institució que reuneixi la "província" i l'àmbit territorial propi.

Un resum de l'any literari

Joan Josep Isern repassa els premis, guardons i honors de la literatura catalana durant l'any 2004, en ressenya les incidències i evoca les figures que hem perdut.

► I, com cada mes, articles d'opinió, art, música, espectacles, entrevistes, lectures i entreteniments.

► Subscriu-t'hi ara i podràs guanyar UN CAP DE SETMANA A MONTSERRAT o LOTS DE LLIBRES.

Subscripcions al T. 932450303
o a www.pamsa.com